

været Bevæggrunde for Folk fra forskjellige Sider til at samles for at tilveiebringe Forsoning og Fred mellem de stridende Parter. Lader os se, hvad der i Betænkningen faar om vort Besætningsvæsen. Ved at læse det, der faar der, faar man det Indtryk, at den nuværende Stilling for dette Things Fjertal er i den Grad uhyggelig, at det endog ser bort fra det, som det ved tidligere Leiligheder har erklæret sig villig til at fremme. Jeg sigter her til Besætnings- og Forsvarsvæsenet i det Hele taget. Og nu Regjeringen, som har lagt saa stor Vægt derpaa, og som nu har indskrænket sine Fordringer i saa Henseende! Maa det dog ikke staa for den som uheldigt, at dens Nærværelse skal være en Hindring i Spørgsmaal som dette, der fra dens og fra Fjertallets Side betragtes som en Hovedbeingelse for Landets Tilværelse, saa at sige? Jeg fremhæver ikke dette Punkt fra min egen Side, men kun som en Betragtning af den Kamps Fidsigthed, der her spæres, at den endogsaa kan bringe til at se bort fra det, som for begge de stridende Parter er en Livsbeingelse for Landets Vælaaen. Var det ikke ønskeligt, om der kunde blive en Ende paa denne Tilstand? Lader os se hen til Kunst og Videnskab. Universitetet bliver nu klemt noget — ikke mere end jeg altid har ønsket, det vil jeg indrømme, jeg har altid troet, at dets Kapital var til, for at man kunde bruge den, naar man ikke kunde benytte Renten, men jeg siger dog, at fra Modstandernes Side er der Klaget svært over den store Indskrænkning, man vil gjøre paa flige Gebeter. (Th. Nielsen: Men det er en Feil!) Ja, men man maa huske paa, at der er to Parter, og naar man vil overveie, paa hvilken Maade to stridende Parter skulle kunne komme overens, eller hvorledes tredie Mand skal søge at faae dem til at blive enige, saa forekommer det mig, at man ogsaa skal høre, hvad de Andre sige; audiatur et altera pars, den anden Part skal ogsaa høres. Lader os nu se hen til dette dyrebareste Klenodie for en vis Del af vor Befolkning og navnlig for Hovedstaden, jeg mener Theatret, hvilken Stjæbne truer ikke det, og hvilke Trudslar har dette ikke avlet lige over for Fjertallet? Se vi hen til Embedsmændene, da trænge de til lidt Dyrtidstillag. Og Skolelærerne, som efter min og Alles Mening i høj Grad trænge til en midlertidig Støtte, indtil deres Lønningsforhold kunne blive endelig ordnede, lide de ikke under det Forhold, som er tilfælde, have de ikke lidt derunder i 2 Aar tidligere? Jeg kunde opregne mange flere saadanne Enkeltheder, men jeg skal indskrænke mig

til disse, fordi jeg finder, at de ere betegnende nok til at vise, at den Tilstand, hvori vi nu ere, og som Ministeriets Tilværelse er en Hindring for at komme ud af, indeholder saa store Ulemper, at der er den største Opfordring til at overveie, paa hvilken Maade man kan komme ud af dem. Og hvad er det nu egentlig, der er i Veien? Det er jo dog kun dette, at den Forsatning, vi have, har givet enkelte Medborgere en begunstiget Stilling her i Staten, en Stilling, som man frygter for ikke skal blive opretholdt, dersom der skete et Ministerflifte. Saadanne Privilegier kunne imidlertid blive meget skadelige for dem, der nyde dem. Var det dog ikke uheldigt og sørgeligt, om der efterhaanden skulde udvikle sig den Anskuelse, at enhver Herremand gjemte en Modstander af Folkets Vel, og hvorlænge er der vel, til man kommer til dette Skridt, dersom denne Tilstand vedvarer? Jeg haaber og ønsker, at vort Land skal gaa fredeligt frem i alle Retninger, og at Intet af velerhvervede Rettigheder skal kræntes, men jeg ønsker ogsaa, at man ikke forblindet skal holde saalænge paa Særrettigheder, at de blive vendte om og blive saa at sige et Spyd, som gennemborer dem, der ville støtte sig til Stagen. Der foregaar i denne Tid Begivenheder rundt omkring i Landet, som maaske ikke nok paaagtes af disse Privilegerede; det er navnlig den Interesse, der er levet op her, at man i Kommunerne kan faae Mand, der ville støtte de Bestræbelser, som forfægtes fra det herværende Fjertals Side. Det kan være, at naar flige Bestræbelser nu have udviklet sig i nogen Tid, og man er bleven rigtig vaagen rundt om og ser, hvorledes den naturlige Ret kræntes til Fordel for nogle Enkelte, Forholdet saa kan antage en Bitterhed, der saa at sige vil gjøre to Nationer af disse Begunstigede og det øvrige Folk, og dette er en Ulykke for vort Fædreland; det er disse Grunde, der have bevæget mig, som ikke personlig har deltaget i disse Kampe, til at udtale dette Par Ord til dem, der ogsaa endnu ere istand til at indskrænke deres Fordringer noget, naar der fra den anden Side rækkes en forsonlig Haand dertil, og jeg er overtydet derom, — selve Betænkningen bærer ogsaa Spor deraf — at hvis en saadan Smøbekommen viste sig, vilde der ogsaa fra dette Things Fjertals Side blive smøbekommenet Kram, som man nu fra den anden Side bellager, at man har negtet. Jeg skal endnu kun tillade mig at udtale, at det forekommer mig, at den ærede Ordførers Optreden, da han første Gang havde Ordet, var meget mere passende til Situationen end hans senere